

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ THẨM

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ TÂM LÝ HỌC ĐƯỜNG
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ THẨM

**TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ TÂM LÝ HỌC ĐƯỜNG
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN**

Ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 8.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. PHÙNG THỊ HẰNG

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận văn: *“Tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS thành phố Thái Nguyên”* là của riêng tôi, được thực hiện dưới sự hướng dẫn của PGS.TS. Phùng Thị Hằng sử dụng những thông tin được ghi rõ nguồn gốc, những số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là hoàn toàn trung thực, chưa hề được sử dụng và công bố ở bất kỳ một công trình nghiên cứu nào khác.

Thái Nguyên, ngày 09 tháng 7 năm 2018

Tác giả

Nguyễn Thị Thắm

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, ngoài sự cố gắng, nỗ lực của bản thân, em đã nhận được rất nhiều sự giúp đỡ tận tình của các thầy giáo, cô giáo, các cơ quan, trường học.

Em xin bày tỏ lòng biết ơn đến lãnh đạo trường Đại học sư phạm Thái Nguyên, các thầy giáo, cô giáo phòng Đào tạo, Khoa Tâm lý - Giáo dục, các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo trong và ngoài Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã giảng dạy trong suốt quá trình học tập.

Đặc biệt, em xin trân trọng cảm ơn PGS.TS. Phùng Thị Hằng người đã trực tiếp, tận tình hướng dẫn khoa học, giúp đỡ em hoàn thành luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ, tạo điều kiện của Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Thái Nguyên, Phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố Thái Nguyên, các trường THCS trên địa bàn thành phố Thái Nguyên; cảm ơn các đồng chí, đồng nghiệp, đã tận tình giúp đỡ và cung cấp số liệu, đóng góp ý kiến để việc điều tra nghiên cứu và hoàn thành luận văn được thuận lợi.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, nhưng luận văn không tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót. Tác giả xin trân trọng tiếp thu những ý kiến chỉ bảo, góp ý xây dựng của các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo đồng nghiệp để tiếp tục hoàn thiện luận văn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả

Nguyễn Thị Thắm

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC BẢNG	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học	2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
6. Giới hạn, phạm vi nghiên cứu.....	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ TÂM	
LÝ HỌC ĐƯỜNG Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC SƠ SỞ	5
1.1. Tổng quan về vấn đề nghiên cứu	5
1.1.1. Trên thế giới.....	5
1.1.2. Ở Việt Nam.....	8
1.2. Các khái niệm cơ bản.....	11
1.2.1. Khái niệm tâm lý học đường.....	11
1.2.2. Khái niệm hỗ trợ tư vấn tâm lý học đường.....	12
1.2.3. Khái niệm tổ chức	12
1.2.4. Khái niệm hoạt động.....	13
1.2.5. Hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường.....	14
1.2.6. Tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường.....	16
1.3. Một số vấn đề cơ bản về tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS.....	17
1.3.1. Trường THCS trong hệ thống giáo dục quốc dân	17
1.3.2. Hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS.....	18

1.3.3. Hiệu trưởng trường THCS với vai trò tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường.....	26
1.3.4. Những yếu tố ảnh hưởng đến việc tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS	29
Kết luận chương 1	32
Chương 2. THỰC TRẠNG TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ TÂM LÝ HỌC ĐƯỜNG Ở CÁC TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN.....	
2.1. Khái quát về thực trạng các trường khảo sát	33
2.2. Mục đích, nội dung và phương pháp khảo sát.....	37
2.2.1. Mục đích khảo sát	37
2.2.2. Nội dung khảo sát	37
2.2.3. Phương pháp khảo sát và phương thức xử lý số liệu.....	37
2.3. Thực trạng hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS thành phố Thái Nguyên.....	38
2.3.1. Nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh các trường THCS thành phố Thái Nguyên về tầm quan trọng của hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường	38
2.3.2. Những khó khăn tâm lý thường gặp của học sinh THCS.....	40
2.3.3. Hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS thành phố Thái Nguyên	43
2.3.4. Thực trạng tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS thành phố Thái Nguyên.....	56
2.3.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS.....	65
2.4. Một số đánh giá chung về thực trạng.....	69
Kết luận chương 2.....	71
Chương 3. BIỆN PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỖ TRỢ TÂM LÝ HỌC ĐƯỜNG Ở CÁC TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	
3.1. Các nguyên tắc đề xuất biện pháp	73
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính mục đích	73
3.1.2. Nguyên tắc bảo đảm tính đồng bộ	73
3.1.3. Nguyên tắc bảo đảm tính thực tiễn	73
3.1.4. Nguyên tắc bảo đảm tính khả thi	74

3.1.5. Nguyên tắc bảo đảm tính hiệu quả.....	74
3.2. Đề xuất một số biện pháp tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS thành phố Thái Nguyên.....	74
3.2.1. Nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh về tầm quan trọng của hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS.....	74
3.2.2. Tổ chức bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng về hỗ trợ tâm lý học đường cho đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên tham gia hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS	77
3.2.3. Đa dạng hóa nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS	80
3.2.4. Tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình, và các tổ chức xã hội trong việc triển khai hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS	82
3.2.5. Xây dựng cơ sở vật chất, trang thiết bị kỹ thuật, sắp xếp thời gian hợp lý, khoa học cho hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS	84
3.2.6. Mối quan hệ giữa các biện pháp	87
3.3. Khảo nghiệm các biện pháp đề xuất	87
3.3.1. Mục đích khảo nghiệm	87
3.3.2. Khách thể khảo nghiệm	88
3.3.3. Nội dung khảo nghiệm.....	88
3.3.4. Phương pháp khảo nghiệm	88
3.3.5. Kết quả khảo nghiệm	88
Kết luận chương 3.....	89
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	90
1. Kết luận chung	90
2. Khuyến nghị.....	90
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	93
PHỤ LỤC	

DANH MỤC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

BCH	:	Ban chấp hành
CBQLGD	:	Cán bộ quản lý giáo dục
ĐHSP	:	Đại học sư phạm
GDĐT	:	Giáo dục đào tạo
GV	:	Giáo viên
HĐTV	:	Hoạt động tư vấn
HS	:	Học sinh
HTTL	:	Hỗ trợ tâm lý
HTTLHĐ	:	Hỗ trợ tâm lý học đường
QLGD	:	Quản lý giáo dục
THCS	:	Trung học cơ sở
THPT	:	Trung học phổ thông
TLGD	:	Tâm lý giáo dục
TP HCM	:	Thành phố Hồ Chí Minh
TP	:	Thành phố
XHCN	:	Xã hội chủ nghĩa
TLHĐ	:	Tâm lý học đường
TLHTH	:	Tâm lý học trường học

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1.	Thống kê học sinh, lớp học một số trường năm học 2017 - 2018	34
Bảng 2.2.	Quy mô phát triển giáo dục một số trường THCS TP Thái Nguyên	34
Bảng 2.3.	Thống kê cán bộ quản lý và giáo viên, nhân viên.....	35
Bảng 2.4a.	Xếp loại học lực của học sinh THCS TP Thái Nguyên năm học 2016-2017	36
Bảng 2.4b.	Xếp loại hạnh kiểm của học sinh THCS TP Thái Nguyên năm học 2016-2017	36
Bảng 2.5.	Nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh về tầm quan trọng của hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS TP. Thái Nguyên.....	38
Bảng 2.6.	Khó khăn tâm lý thường gặp của học sinh THCS TP. Thái Nguyên ...	40
Bảng 2.7.	Vai trò của trang thiết bị, phương tiện phục vụ hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS	43
Bảng 2.8.	Vị trí phòng hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS TP. Thái Nguyên.....	45
Bảng 2.9.	Mức độ thực hiện các nội dung hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS TP. Thái Nguyên	46
Bảng 2.10.	Hiệu quả của việc thực hiện các nội dung của hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS TP. Thái Nguyên	48
Bảng 2.12.	Đánh giá của các khách thể điều tra về hình thức tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS TP. Thái Nguyên.....	52
Bảng 2.13.	Đánh giá của các khách thể điều tra về phương pháp hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS TP. Thái Nguyên	54
Bảng 2.14.	Căn cứ để xây dựng nội dung kế hoạch tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS	56
Bảng 2.15.	Các loại kế hoạch tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS.....	57
Bảng 2.16.	Thực trạng về tổ chức thực hiện hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS TP. Thái Nguyên	58
Bảng 2.17.	Thực trạng về vai trò chỉ đạo của Hiệu trưởng các trường THCS trong việc tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường.....	61
Bảng 2.18.	Thực trạng về kiểm tra, đánh giá kết quả tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở các trường THCS TP. Thái Nguyên	63
Bảng 2.19.	Các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình tổ chức hoạt động hỗ trợ tâm lý học đường ở trường THCS	65
Bảng 3.1.	Kết quả khảo nghiệm các biện pháp được đề xuất	88

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Giáo dục đào tạo là một trong những nhiệm vụ quan trọng mà Đảng và Nhà nước đặt lên hàng đầu. Thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 của BCH Trung ương về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường theo định hướng XHCN và hội nhập Quốc tế.

Qua các năm triển khai thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 khóa VIII và các chủ trương của Đảng, Nhà nước về định hướng chiến lược phát triển giáo dục-đào tạo trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa, lĩnh vực giáo dục và đào tạo nước ta đã đạt được những thành tựu quan trọng, góp phần to lớn vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thành công của sự nghiệp giáo dục tạo được niềm tin tưởng đối với người học, tuy nhiên một số vấn đề được xã hội quan tâm nổi lên trong giáo dục đào tạo hiện nay đó là: Tình trạng bạo lực học đường, ma túy học đường, yêu sớm, tình trạng xâm hại tình dục trẻ em diễn ra có chiều hướng gia tăng và ngày càng phức tạp, nhiều vụ án xâm hại tình dục trẻ em, bạo lực học đường xảy ra gây hậu quả nghiêm trọng về mặt tâm, sinh lý cho nạn nhân, tạo bức xúc trong nhân dân. Việc học sinh “Yêu sớm” ảnh hưởng đến kết quả học tập. Nhằm hạn chế đến mức tối đa hậu quả của vấn đề trên, cần có cách nhìn cụ thể, rất cần tới sự giáo dục, hỗ trợ tâm lý học đường, từ đó áp dụng các biện pháp cần thiết, góp phần tạo hiệu quả phòng ngừa.

Hiện nay cả nước đang tích cực thực hiện việc đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục phổ thông nói chung và cấp THPT nói riêng, với mục tiêu hình thành những năng lực cần thiết cho học sinh. Các cấp quản lý giáo dục đã có những giải pháp đồng bộ để thực hiện được mục tiêu đó.

Bộ Giáo dục đã ban hành Thông tư số 31/2017/TT-BGDĐT ngày 18 tháng 4 năm 2017 về việc hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong trường phổ thông. Mục tiêu của công tác tư vấn tâm lý cho học sinh nhằm phòng ngừa, hỗ trợ và can thiệp (khi cần thiết) đối với học sinh đang gặp phải khó khăn về tâm lý trong học tập và cuộc sống để tìm hướng giải quyết phù hợp, giảm thiểu tác động tiêu cực có thể xảy ra; góp phần xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện và phòng, chống bạo lực học đường; hỗ trợ học sinh rèn luyện kỹ năng sống; tăng cường ý chí, niềm tin, bản lĩnh, thái độ ứng xử phù hợp trong các